

Sobre L'ANEQUET LLEIG

per Irene de Puig

L'aneguet lleig és un dels contes més populars de Hans Christian Andersen, publicat el 1843. L'èxit de la història va propiciar la seva adaptació a diversos formats, incloent-hi un musical i un curt de dibuixos animats.

L'aneguet lleig és un conte clàssic-contemporani sobre un aneguet més gran, maldestre i lleig que els seus germanets.

Il·lustració per al conte de fades "L'aneguet lleig" de Hans Christian Andersen, Bertall, dècada del 1860.

El terme "aneguet lleig" es refereix, en general, a algú que sembla prometre poc, però que més tard es converteix en alguna cosa excepcional. L'ànec té un sentit inicial d'inferioritat.

Argument

Un ànec, que en realitat és un cigne, és rebutjat pels seus germans i, a més, els altres animals de la granja el consideren lleig pel seu aspecte diferent. El cigne és desproporcionat – més gran, més maldestre,- respecte dels agraciats aneguets i tots a la granja es burlen d'ell, fins i tot la seva mare el rebutja. La vida del petit cigne es fa miserable i desgraciada.

Deixa el niu i intenta refugiar-se a casa d'uns grangers, però el gat de la casa i els nens el martiritzen fins que el fan fugir. Plorant pel seu aspecte passa per una colla d'episodis desgraciats. Es mor de fred a l'hivern i quan arriba la primavera, un dia, plorant a l'estany, el reflex de la seva imatge a l'aigua distorsiona encara més la seva figura, de manera que el seu plor és

més trist. En aquest moment, una mare cigne passava per allà amb les seves cries i sent plorar desconsoladament el petit cigne, s'acosta, s'omple de tendresa i el convida a unir-se a les seves cries, l' "aneguet lleig" en veure els seus nous germans s'adona que no és un ànec com ell creia, sinó una au que es convertirà algun dia en un bell cigne.

Llavors el cigne que era l' "aneguet lleig" se'n va amb la seva nova família davant els ulls incrèduls de la família d'ànecs que l'havia rebutjat.

Síndrome de l'aneguet lleig

En psiquiatria s'ha posat el nom de *síndrome de l'aneguet lleig* a una malaltia que consisteix en un trastorn, que es caracteritza per una preocupació d'algun defecte imaginat (lletjor imaginada).

Aquesta patologia va ser considerada un trastorn mental l'any 1987. Podríem dir que es tracta d'un "sentiment subjectiu de lletjor o defecte físic que el pacient creu que és evident per als altres, encara que el seu aspecte està dins dels límits de la normalitat"

Missatge

El conte de l'aneguet lleig és molt popular, crec jo, ja que realitza una de les possibles funcions de la fantasia: l'escapisme.

En un sentit general, la fantasia ens pot ajudar a escapar dels confins de la vida ordinària. En un sentit més específic, el conte de l'aneguet lleig ens presenta un protagonista amb el que ens podem identificar.

Es un conte que té moltes claus de lectura i cada època li ha buscat un significat diferent.

En general, podríem dir que és una paròdia de l'autoestima humana, es considera una metàfora de l'experiència de la incòmoda etapa en el creixement d'un infant.

Com a conte de fades, és utilitzat per fer que els nens se sentin menys avergonyits sobre les seves diferències. La moral de la història està oculta en el conte: no hi fa res que es neixi en el corral dels ànecs, sempre que un surti d'un ou de cigne. En aquest conte d'autor s'hi troba l'esperança que aquestes diferències acabaran en beneficis especials i un futur brillant.

Avui, l'aneguet ha esdevingut també una metàfora de l'assetjament escolar o bullying, tant es així que s'ha fet un musical, anomenat *Honk!* inspirat en el conte de Christian Andersen, que en el fons tracta de l'assetjament escolar i de la tolerància.

Atenció però, Alison Lurie, gran estudiosa del món dels contes, adverteix: la conversió en cigne es fa sense cap esforç, és simplement una qüestió genètica. D'alguna manera, el conte de l'aneguet lleig és la menys

satisfactòria de tots ells.

Encara que sembli desafiar les tradicionals fronteres socials, el conte de l'aneguet lleig en realitat les reafirma: el cigne només adquireix la seva condició de nou

a causa del seu origen, perquè en realitat pertany a l'elit. És una espècie passiva d'èxit, sense cap acció real necessària per part del cigne.

Temes que tracta

La no acceptació per part dels seus germans i altres criatures de la comunitat, que se li tiren a sobre, picotejant-lo, turmentant-lo i obligant-lo a marxar.

El tema de l'abandonament i la fugida és l'aspecte clau des del punt de vista psicològic, precisament perquè porta al nostre protagonista a buscar, fora del seu entorn, un lloc i una raó per viure. És pel que va canviar el seu destí, té el coratge d'explorar noves possibilitats.

La tristesa i la humiliació de l'aneguet lleig és gran al veure's rebutjat pels seus, sense haver fet res per merèixer aquest tracte com no sigui el fet de ser diferent i comportar-se de manera diferent.

La trama s'utilitza com a base per a la reflexió sobre la diversitat, tema de gran actualitat en un present on el contacte amb els "diferents" per motius de raça, cultura, religió experiències de la vida, etc. és cada dia més present. Les diferències, en una societat global, i les aprovacions, les dificultats de la creació, la desconfiança, sense molèsties o fins i tot por.

La incompatibilitat amb persones diferents.

La recerca de l'amor en els llocs equivocats.

No reconèixer que tothom és un cigne.

La transició, des de la tristesa i la dificultat, a la gràcia i maduresa definitivament claus.

"L'aneguet lleig", com una història de majoria d'edat, també conegut en les novel·les de la literatura com Bildungsroman.

La història d'avui s'utilitza sovint per referir-se a alguna cosa o a algú que, en un principi, és objecte de menyspreu o desinterès, però que al final obté

el reconeixement i respecte de la majoria. En general, es refereix al progrés moral, però de vegades també físic (per exemple, per referir-se a un nen o una nena "lletja", com els nens que es converteixen en crescendo més bell).

El conte és una metàfora de les dificultats que sovint els nens i adolescents experimenten en el curs del seu creixement i que Andersen va conèixer durant la seva vida quan es va negar a ser marginat, de fet, l'autor va ser un infeliç homosexual (terme obsolet i substituït per "gai").

Es diu sovint que el conte reforça l'"autoestima dels nens i nenes i els fa acceptar les diferències que els separen del "grup", fent-los sentir orgullosos d'aquestes diferències, que en realitat poden ser un regal.

És un conte molt tendre que fomenta la tolerància i la superació, i que genera empatia. En aquest conte, s'expressa la tristesa i el dolor que causen la incomprensió cap a algunes persones que són considerades diferents, i transmet un missatge d'esperança per a tots els que se senten incompresos o marginats.

Sempre es considera una metàfora de la dificultat, que pot ser explicada als nens per:

- L'enfortiment de l'autoestima.
- Acceptar els moments difícils que poden viure dins del grup.
- Ensenyar a acceptar la diversitat.
- Educar per a la tolerància i la convivència.
- Ensenyar a que els aspectes i característiques són un tresor per a ser compartit.

El conte també pot associar el missatge que totes les persones tenen un valor intrínsec, que existeix independentment dels contextos lamentables i

tristos on aquest valor no pot emergir o ser reconegut. El conte també introdueix una clau d'aparent elitisme i classisme: que els germans de l'aneguet lleig es riguin per primera vegada d'ell, acaba resultant que no són més que uns "ànecs simples" que es burlen d'un "bell cigne".

El fet que l'aneguet lleig es trobi a si mateix quan es descobreix els altres cignes, de vegades, ha estat llegit com una afirmació de la importància de la família i la pertinença a un grup.

Són importants també: el valor de la lluita que porta l'aneguet a no caure en el desànim i continuar amb la seva investigació, i el final feliç que subratlla el valor de l'individu i de l'alegria de pertànyer a un col·lectiu.

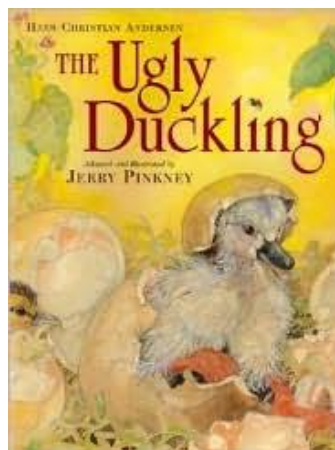
Paper dels personatges

L'aneguet lleig: La diferència, la perseverança, la fortalesa, l'autenticitat i el sacrifici.

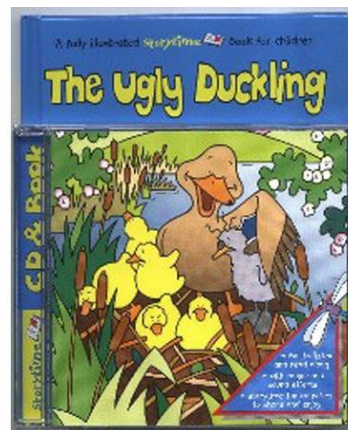
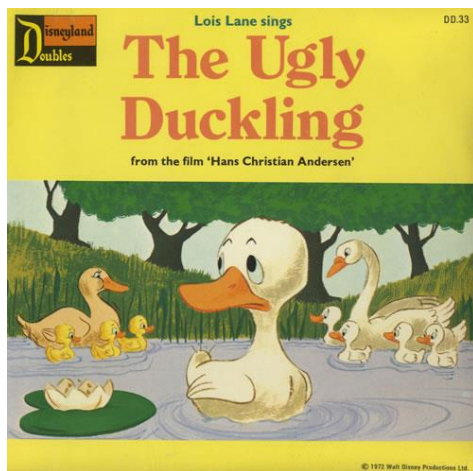
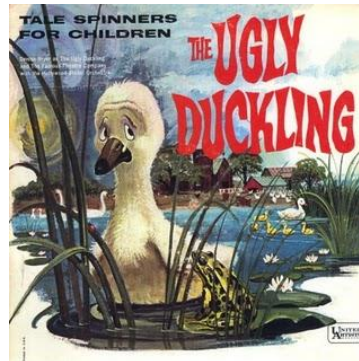
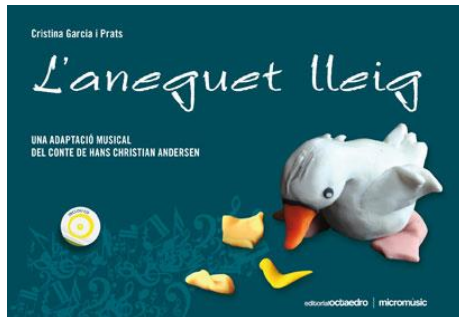
La mare oca: La despreocupació, la inseguretat, la falta d'opinió pròpia, la insensibilitat.

Els germans, les gallines, ànecs, galls dindis i altres animals: La incomprensió, la maldat, la crueltat, la violència, la insolidaritat, la insensibilitat, la manca d'empatia, la intolerància.

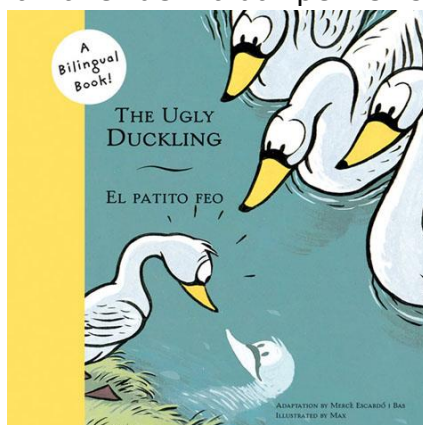
Els cignes

L'amistat, la companyonia, l'amor, l'acceptació.

Anàlisi

Els biògrafs asseguren que aquest és un conte fortament autobiogràfic, ja que l'autor se sentia diferent i amb aspecte lleig. Aquest fet es veu reforçat per l'elecció del cigne, animal que simbolitza la poesia, la diferència estètica. Però, a diferència de l'anequet lleig que sense fer res, només creixent i deixant fer a la natura, es converteix en cigne, el pobre Andersen va haver de maldar per fer-se un forat i ser acceptat en la societat.

El conte recull la concepció de l'artista del romanticisme, vist com un ésser marginal i incomprès, però perquè resulta superior a la resta de persones. Igualment recull el símbol de les estacions de l'any, ja que a la primavera es produeix un autèntic

renaixement, l'assumpció de la veritable forma.

La identitat perduda (l'aneguet resulta ser "fill" d'una altra família més noble) és típica dels relats del segle XIX i recullen un tema ja tractat a les tragèdies gregues.

El cigne

El cigne representa l'arquetip de la bellesa i elegància.

Des de l'antiguitat, aquest animal ha tingut un lloc prominent en la literatura i l'art: d'acord amb un relat mitològic grec, Zeus es transforma en cigne per unir-se a Leda, l'esposa de Tíndar, rei d'Esparta. La dona, que pren la forma d'una oca i està embarassada, va posar dos ous. D'ells van néixer quatre fills, Pólux, Helena, Castor i Clitemnestra. Aquest mite va ser retratat per Leonardo, el 1510, i per Tintoretto, seixanta anys després. Tots dos quadres es conserven a la Galeria dels Uffizi, a Florència.

Almenys cinc herois mitològics portaven el nom de Cicno, que deriva de l'italià "cigne". El més antic sembla haver estat el fill de Posidó i Calze. Aliat dels troians, va lluitar contra els grecs. Sent d'origen diví, Cicno era immortal, però Aquil·les li va pegar repetidament a la cara amb l'empunyadura de l'espasa, fins que, fent un pas enrere, va ensopegar i va morir quan en caure va pegar contra una pedra. Veient el seu fill en perill, Posidó va intervenir i el va salvar, transformant-lo en un cigne.

Un altre heroi del mateix nom era un amic de Faetó, fill del déu Helios. Quan aquest va morir, Cicno va plorar tant la seva mort que els déus el van transformar en cigne.

A l'antiguitat es creia que el cigne tenia notables habilitats vocals. D'acord amb l'opinió comuna, Plató relata que, abans de morir, el cigne canta una cançó commovedora i dolça. La cançó del cigne és una frase que es va utilitzar metafòricament per descriure l'última obra d'un artista, amb la qual arriba al cim més alt del seu art. El gran mestre i compositor Giuseppe Verdi va ser anomenat el cigne de Busseto.

La blancor immaculada del plomatge del cigne, la lleugeresa i la gràcia dels moviments de vol han fet d'aquest animal un símbol de la puresa i la virtut.

En l'art i la literatura el cigne té un significat simbòlic: és l'emblema de la catarsi, de la renovació que porta a la salvació i la felicitat. Hans Christian Andersen, amb el seu conte de fades *L'aneguet lleig*, va voler recordar que les misèries i els patiments no són eterns. Cada un de nosaltres pot esperar l'alba d'un nou dia, la qual cosa comporta, en les ales del cigne, la serenitat desitjada.

Adaptacions

La història de *L'aneguet lleig* ha estat adaptada incomptables vegades:

A la sèrie de curtmetratges *Silly Symphonies* de Walt Disney hi ha dues pel·lícules, anomenades *The Ugly Duckling*, basades en el conte. La primera, és del 1931, en blanc i negre, i l'altra és del 1939 en Tecnicolor. Aquesta darrera va guanyar l'Oscar al millor curtmetratge animat. La trobareu a youtube:

<http://www.youtube.com/watch?v=jYI5Pflots0>

Hans Christian Andersen

(Odense, Dinamarca, 1805 – Copenhaguen, 1875)

És un poeta i escriptor danès, el més cèlebre dels escriptors romàntics danesos. Era d'origen humil, fill d'un sabater d'Odense, i de formació essencialment autodidacta, ja que no va poder estudiar. El seu pare va morir quan ell tenia onze anys.

El 1819, quan només tenia catorze anys, Andersen va viatjar a Copenhaguen per triomfar com a dramaturg. Quan en tenia 17, el 1822, Andersen, va obtenir

una beca per estudiar, però va ser mal rebut i ho va passar molt malament, aquest podria ser el focus d'inspiració de *l'Aneguet lleig*. La majoria dels contes d'Andersen s'inspiren en elements de to biogràfic que presenten també facetes d'un Hans Cristian inadaptat, menyspreat, aspirant a un univers més just i més amical.

L'escàs èxit de les seves obres teatrals i la seva insaciable curiositat el van impulsar a viatjar per diversos països, entre ells Alemanya, França, Itàlia, Grècia, Turquia, Suècia, Espanya i el Regne Unit. Les impressions d'aquests viatges van ser anotades en interessants quaderns i llibres de viatge.

El 1835, ja de tornada al seu país, va aconseguir una certa fama amb la publicació d'algunes obres. Inspirant-se en tradicions populars i narracions mitològiques, extretes de fonts alemanyes i gregues així com d'experiències particulars, entre 1835 i 1872 va escriure 168 contes, protagonitzats per personatges de la vida diària, herois mítics, animals i objectes animats, obra per la qual ha estat conegut i reconegut.

Mostra que la bellesa és contextual. I es fa un clar paral·lelisme entre la bellesa física i la bellesa moral, és per això que ens repugnen els comentaris discriminatoris dels animals de la granja quan bescanten el nostre aneguet.

Discriminació absurda producte de la ignorància....

L'aneguet és dels pocs contes d'Andersen que acaben bé. Molts dels seus contes són tristos, inquietants i alguns, fins i tot, terrorífics.

Vídeos

Català

Castellà

[El patito feo \(1 de 3\)](#)

[El patito feo \(2 de 3\)](#)

[El patito feo \(3 de 3\)](#)

[Versió Disney sense paraules 8'14](#)

[L'aneguet lleig, 4'12](#)

Pel·lícules

Títol: *El patito feo*
Director: Jack Cutting
País: Estats Units
Any: 1939
Durada 9 minuts
Guanyador del premi de l'Acadèmia de curts animats, presentat per Walt Disney.

Director: Michael Hegner, Karsten Kiilerich
País: Dinamarca
Any: 2006
Durada: 85 min
Llengua: català
[Fitxa didàctica](#)